

A NEMZETKÖZI FIZETÉSI ÜGYLETEK

Payment methods in cross-border transactions

MÁTYÁS IMRE*

Jelen tanulmány a nemzetközi üzleti jog egyik komoly dilemmájának áthidalására szolgáló fizetési tranzakciók számbavételét tűzte ki célul. Az egymástól távol lévő eladó és vevő között ugyanis konfliktus alakulhat ki az áru átadásának és a fizetés elindításának időpontja tekintetében. Milyen jogi megoldásokat kínál a nemzetközi fizetések terepe, hogyan lehet a felek érdekeit egyaránt figyelembe venni? Ezeket a kérdéseket vizsgáljuk a tanulmányban.

Kulcsszavak: *fizetési módszerek, átutalás, beszedési megbízás, okmányos meghitelezés, bank*

This study aims to identify payment transactions that serve to overcome a serious dilemma in international business law. A conflict may arise between a seller and a buyer who are far apart regarding the time of delivery of the goods and the initiation of payment. What legal solutions does the field of international payments offer, and how can the interests of both parties be taken into account? These questions are investigated in the present paper.

Keywords: *payment methods, transfer, collection order, documentary credit, financial services*

Bevezetés

A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga, vagy ha jobban tetszik, nemzetközi üzleti jog jogviszonyai két alapvető jellegzetességet hordoznak magukban. Az egyik a lényeges külföldi elem megléte, amely kollíziót okoz, azaz felveti két vagy több jogrendszer alkalmazásának lehetőségét, a másik pedig a gazdasági-üzleti jelleg, tehát a profit elérésének célja. Az első esetben a jogrendszerek összeütközését vagy a felek jogválasztása (*lex pro voluntate*) vagy pedig a fórum közvetett jogrendezése oldhatja fel, míg a gazdasági-üzleti jelleg nem határon átnyúló sajátosság, a belföldi polgári jogi/kereskedelmi jogviszonyokat is a rendszeresség, üzletszerűség és a haszonszerzési cél jellemzi.

* DR. MÁTYÁS IMRE
PhD egyetemi docens
Miskolci Egyetem ÁJK
Európajogi és Nemzetközi Jogi Intézet
Európajogi és Nemzetközi Magánjogi Intézeti Tanszék
3515 Miskolc-Egyetemváros
imre.matyas@uni-miskolc.hu

Ha tehát ez a két feltétel fennáll, akkor a jogviszony vitán felül a nemzetközi gazdasági kapcsolatok jogának hatálya alá tartozik.

Ezen viszonylagosan önálló, komplex jogterület¹ különös részét alapvetően a szerződések joga teszi ki, amelyből két nagy csoport képezhető. Az egyik a főszerződések kategóriája, amelyek a gazdasági céljukat magukban hordozó szerződéseket tartalmazták, a másik pedig a mellék- vagy járulékos szerződések, amelyek a főszerződések gazdasági céljának megvalósulását hivatottak elősegíteni.²

Az első csoportba az adásvételi szerződés, a nagyberendezések szállítása és szerelése, a technológia és ismeretátadásra vonatkozó szerződések, valamint a lízing-szerződés sorolható, míg a mellékszerződések körében találhatjuk az áruk továbbítására vonatkozó, a nemzetközi fizetések lebonyolítását megvalósító, valamint a piacszervező ügyleteket.

Jelen írásban a nemzetközi üzleti jog egyik legfontosabb területét, a szolgáltatás ellenértékének a megfizetését és így a szerződés jogszerű teljesítését nagyban elősegítő nemzetközi fizetési ügyleteket vesszük górcső alá.

1. A kezdetek

A kereskedelem a legkorábbi időkben a történelem kezdetén megjelent, hiszen már az ősembernek is volt valamije, amire másnak is szüksége volt, és hajlandó volt adni érte valamit. A tranzakciókat kezdetben cserekereskedelem formájában bonyolították, amikor a felek közvetlenül árut cseréltek árura. Előbb színes kavicsok, kagylók is szolgálhattak ellenértékként, később azonban megjelentek a nemesfémek (arany és ezüst), amelyek univerzális értékmérőként szolgáltak az ókori birodalmakban, például a Római Birodalomban és a Tang-dinasztiában. Az általános egyenértékes, azaz a pénz megjelenésével azonban az áru ellenértékét már általános formában is ki lehetett fejezni, így az eladó olyan értéket kapott, amelyen más árut is meg tudott vásárolni. Ezzel együtt a cseretárgy, a pénz komoly értéket képviselt, amelyet őrizni, óvni volt célszerű. A középkorban már fejlettebb megoldások kezdtek érvényesülni, nem volt szükséges a vételárat a helyszínen kiegyenlíteni, és a kereskedők egyre gyakrabban alkalmaztak váltókat és más hiteleszközöket. Az észak-itáliai bankházak, mint a Medici család bankja, már letették a nemzetközi utalások és a levelező bankrendszer alapjait.³ A komoly kereskedelmi befolyással rendelkező Hanza-szövetség⁴ és a velencei kereskedők fontos szerepet játszottak a pénzügyi megoldások fejlesztésében, új fizetési struktúrák kidolgozásában. A 19. században az aranystandard vált a nemzetközi fizetések alapjává, ehhez kapcsolták az egyes fizetőeszközök

¹ Mádl Ferenc definíciója, ld. MÁDL Ferenc: *Összehasonlító nemzetközi magánjog – A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga*. Gazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1978, 248.

² VÖRÖS Imre: *A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga*. I–II–III. Krim Bt., Budapest, 2004, 76–77.

³ Raymond DE ROOVER: *The Rise and Decline of the Medici Bank, 1397–1494*. Harvard University Press, 1963, 10–12.

⁴ MÁTYÁS Imre: Szemelvények a lex mercatoria történetéből. *Miskolci Jogi Szemle* 19, 2024, 62.

értékét, ennek alapján a nagyobb országok aranytartalmát biztosították a valuták stabilitását, ami megkönnyítette a nemzetközi tranzakciókat.⁵ Az első világháborút követően újra kellett rajzolni a világgazdaság térképét, ezzel együtt az aranystandard is megingott, következésképpen a világ a devizaalapú rendszerek felé mozdult el. A két háború között a gazdasági világválsággal együtt nem jutott sem idő, sem energia a pénzügyi reformokra, annál inkább a második világháború lecsengésével párhuzamosan. A ma ismert pénzügyi világ alapjait az 1944-es a Bretton Woods-i⁶ konferencián fektették le,⁷ ahol többek között létrehozták a Világbank alapintézményeként működő IBRD-t,⁸ az IMF-et⁹ és fix árfolyamrendszert alkottak meg, amelyben a nemzeti valutákat az amerikai dollárhoz kötötték, míg az utóbbinak rögzítették az aranyra történő átválthatóságát.¹⁰

A Bretton Woods-i rendszer 1971-ig állt fenn, amikor Richard Nixon amerikai elnök megszüntette a dollár-arany konvertibilitást, majd ennek következtében a világgazdaság 1973-ban áttért a lebegő árfolyamrendszerre, ahol az egyes fizetőeszközök árfolyamát a piac határozza meg.¹¹

2. A nemzetközi fizetések jelentősége

A nemzetközi gazdasági kapcsolatok jogának *ab ovo* alapvető dilemmája, hogy a felek mind a szerződés megkötése, mind pedig a szerződés teljesítése idején

⁵ Barry EICHENGREEN: *Golden Fetters – The Gold Standard and the Great Depression, 1919–1939*. Oxford University Press, 1996, 16.

⁶ A világ egyik legfontosabb és legnagyobb hatású konferenciája 1944. július 1–22. között zajlott az Egyesült Államokban, New Hampshire államban, Bretton Woods városában.

⁷ Erről részletesebben: STEIL, Benn: *The Battle of Bretton Woods: John Maynard Keynes, Harry Dexter White, and the Making of a New World Order*. Princeton University Press, 2013.

⁸ A Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (International Bank for Reconstruction and Development) washingtoni székhellyel működik, elsődleges célja a második világháború utáni újjáépítés elősegítése és finanszírozása volt, ma a fejlődő országoknak nyújt segítséget többek között a gazdaságfejlesztési projektek finanszírozása és az infrastruktúra bővítése céljából, a szegénység leküzdése érdekében. Bővebben: <https://www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd>, 2025. április 14.

⁹ Nemzetközi Valutaalap (International Monetary Fund). Az Egyesült Nemzetek Szervezetének részeként létrehozott és Washingtonban működő IMF elsődleges célja a nemzetközi monetáris rendszer, az árfolyamok és a nemzetközi fizetések rendszere stabilitásának biztosítása, amely lehetővé teszi az országok és polgáraik számára, hogy árukat és szolgáltatásokat vásároljanak egymástól. Bővebben: <https://www.imf.org/en/Home>, 2025. április 14.

¹⁰ 1 uncia arany értéke 35 USD-t ért.

¹¹ Lebegő vagy rugalmas árfolyamrendszer esetén a piaci kereslet és kínálat változásai határozzák meg az állam devizaárfolyamainak mozgását – a kormány beavatkozása nélkül. A szabadon lebegő árfolyam folyamatosan alkalmazkodik az adott valuta keresleti és kínálati feltételeire reagálva. Bővebben: http://eta.bibl.u-szeged.hu/5070/2/2_EFOP343_NPÜ_Arfolyamrendszerek_olvasolecke.pdf, 2025. április 14.

földrajzilag távol vannak egymástól.¹² Ez pedig azt vonja maga után, hogy az áru továbbítása és a vételár megfizetése térben és időben egyaránt elkülönül, elválik egymástól, kiemelt kockázatot előidézve ezzel a felek számára.

Az eladó ugyanis, ha úgy indítja útnak az áruját, azaz kerül birtokon kívülre, hogy még nem kapta meg a vételárat, azt kockáztatja, hogy a fizetés elmarad vagy nem szerződészerűen teljesül. Ezért tehát abban érdekelt, hogy a vevő előre fizessen, vagy legalábbis valami biztosítékot nyújtson, amivel megnyugtatja az eladót, hogy teljesíteni fogja a fizetésre vonatkozó szerződéses ígérletét. Ehhez képest a vevő számára az jelent kockázatot, ha akár részben, akár egészben előre fizet, így azt kockáztatja, hogy teljesítése ellenére az eladó nem vagy nem teljesen fog szerződészerűen teljesíteni, így kár éri. A nemzetközi kereskedelemben a klasszikus adásvételi szerződés több nevesített válfaját is megkülönböztetjük, amelyeket Bánrévy az alábbiak szerint tipizál.

- Kompenzációs ügylet, amelyben az áruszállítás ellenértékét áruval egyenlítik ki, devizamozgás nélkül.
- Kapcsolt ügylet, amely egyrésztől kompenzációs ügyletet valósít meg, másrésztől a devizafizetés is megjelenik a tranzakcióban.
- Adresszációs ügylet, amely klíringelszámolás keretében bonyolódó kapcsolt ügyletet jelent.
- Barterügylet, amely az igen elterjedt laikus értelmezéssel ellentétben árukapcsolásos ügyletet jelent, amelyben egyenlő értékű áruk képezik a szerződés tárgyát, devizamozgás nélkül, azonban a felek biztosítékot nyújtanak bizonyos mértékű devizaösszeg letétként történő elhelyezésével.
- Reexportügylet, napjainkban is igen népszerű adásvételi fajta, amelyben a vevő az árut közvetlenül harmadik országba adja el jellemzően a gazdasági embargó megkerülése céljából, végül a
- Switch ügylet, amelynek célja a kötött és a szabad devizaárfolyamok közötti árkülönbség kihasználása.¹³

Akár a hagyományos adásvétel, akár annak válfajai esetében kerül sor fizetésre, a felek számára nélkülözhetetlen a tranzakciós költségek és kockázatok csökkentését előirányzó pénzügyi tranzakciók, biztosítékok bevonása. Erre kínál megoldást a banki és fizetési ügyletek széles tárháza. Ahogy fentebb is említettük, már a közép-korban is kiváltható volt a készpénzes fizetés különböző ígérvényekkel, hitellevelekkel, vagy akár váltókkal, amelyek azonban csak akkor működtek, ha olyan bank állt mögöttük, amely a fizetési kötelezettségnek érvényt is tudott szerezni.¹⁴ Ennek okán a nemzetközi fizetési forgalom szervezése és lebonyolítása manapság szorosan összenőtt a bankok nemzetközi hálózatával, amelyek pénzügyi szolgáltatásai nélkül megbénulna a nemzetközi kereskedelem. Találón utal rá azonban Bánrévy, hogy a

¹² Ld. ehhez a klasszikus adásvételi kapcsolóelvek (*lex loci contractus*, *lex loci solutionis*) meghaladását és a jellemző szolgáltatás ma domináló kapcsolóelvének kialakulását.

¹³ BÁNRÉVY Gábor: *A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga*. Szent István Társulat, Budapest, 2003, 102.

¹⁴ DE ROOVER: i. m. 16.

bankok nem csak a szorosan vett pénzmozgásokat, azaz a fizetési forgalmat bonyolítják, hanem bankügyleteket is kötnek.¹⁵ A témánk szempontjából vett legfontosabb ilyen ügyletek a nemzetközi fizetési ügyletek, illetőleg a jelen írásban nem tárgyalt kölcsön- és hitelügyletek, valamint a biztosíték nyújtásának legfontosabb ügylete a bankgarancia.

Végezetül érdemes tisztázni két fogalmat, amelyek, a barterhez hasonlóan sok félreértésre adhatnak okot, ezek pedig a valuta és a deviza.

A valuta egy ország hivatalos fizetőeszköze, amely fizikai alakban, bankjegyek és érmék formájában is megjelenik, továbbá a mindennapi kereskedelemben és a gazdasági tranzakciók lebonyolítása során értékmegtettesítő funkciója van. A valuta tehát egy ország hivatalos pénzneme, amivel fizetni lehet.

A deviza ehhez képest egy elvont fogalom, amely a nemzetközi pénzpiacokon létezik. A deviza tehát egy adott külföldi pénznemre (valutára) szóló követelés, amely jellemzően számlapénzként, elektronikus formában, banki átutalások vagy kereskedési platformok révén jelenik meg. A devizaárfolyamok a kereslet/kínálat függvényében folyamatosan változnak, ennek megfelelően a világ pénzügyi központjaiban folyamatos kereskedés zajlik, munkanapokon a nap 24 órájában, mind az azonnali (spot), mind a derivatív piacokon. A devizák adásvétele a világ legnagyobb pénzügyi piacát jelenti.¹⁶

3. A nemzetközi fizetések jellemzői

A nemzetközi fizetések körében a feleknek célszerű meghatározniuk a fizetés pénznemét, időpontját és módját.

3.1. A fizetés pénzneme

A fizetések pénzneme jellemzően a határon átnyúló ügyletek esetében kerül szóba, hiszen a belföldi fizetések körében igen ritka, bár nem tiltott a külföld pénznem meghatározása. A fizetés pénzneme rendszerint megegyezik az egyik fél, többnyire az eladó országának fizetőeszközével, de előfordulhat, hogy a felek a vevő pénznemét választják, sőt, akár egy harmadik deviza is szóba jöhet. A kikötést befolyásoló tényezők között döntő jelentőségű a tranzakciós költség alacsonyan tartása, illetve a devizák egymáshoz való viszonya, azok szerződéskötés idején fennálló és várható jövőbeni árfolyama. Fontos kiemelni, hogy a tranzakció pénznemének konvertibilisnek, azaz szabadon átválthatónak kell lennie, hiszen egyéb esetben az eladó azt kockáztatja, hogy nem tud mit kezdeni a vételárral. A kérdés jelentőségét mutatja, hogy a nemzetközi kereskedelem egyik legfontosabb jogegységesítési instrumentuma és egyben jogforrása, az UNIDROIT Nemzetközi Kereskedelmi Szerződések Alapelvei¹⁷ külön is

¹⁵ BÁNRÉVY: i. m. 168.

¹⁶ 2016-ban ez a szám 5100 milliárd USD volt. KÁLMÁN Péter – MAKAY Eszter – TÓTH Daniella: *Devizapiac. MNB Oktatási füzetek* 7. szám, 2016. november 5.

¹⁷ UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts UPICC.

foglalkozik a fizetés pénznemével a teljesítésről szóló 6. fejezetben.¹⁸ Ha a felek elmulasztottak rendelkezni a fizetés pénzneméről, azt a teljesítés helyének pénznemében kell megfizetni.¹⁹

3.2. A fizetés időpontja

A nemzetközi kereskedelemben kulcsfontosságú a fizetés időpontjának meghatározása, hiszen alapvető jelentőséggel bír a kockázat csökkentése, de a vételár meghatározása körében is. Sok esetben találkozhatunk olyan megoldással, hogy az eladó a számára kedvező fizetési konstrukció esetén hajlandó engedni a vételárból, ami a vevő szándékát is befolyásolhatja, hiszen kicsivel nagyobb kockázat vállalása mellett árengedményben részesülhet. A fizetés időpontja tekintetében az áru szállításához képest beszélhetünk előzetes fizetésről (előrefizetés, előlegfizetés), egyidejű fizetésről vagy utólagos fizetésről (halasztott fizetés vagy nyitva szállítás).

3.2.1. Előzetes fizetés

Az előzetes fizetés körében, a vételár teljes vagy részbeni kiegyenlítésétől függően megkülönböztethetünk előrefizetést (CBD – *Cash Before Delivery*), illetve előleg fizetést (DP – *Down Payment*).

A szállítást megelőzően történő fizetés igen kényelmes helyzetbe hozza az eladót, mert már akkor megkapja a vételárat vagy annak egy részét, amikor még nem került birtokon kívülre, így nem kell aggódnia a vevő teljesítési készsége vagy képessége miatt.

Az előrefizetés esetén az eladó a teljes vételárhoz hozzájut, így számára az ügylet a továbbiakban nem hordoz kockázati tényezőt, kizárólag saját teljesítésének szerződésszerűségére kell koncentrálnia. Ezen fizetési mód nem jellemző a nemzetközi kereskedelemben, mivel a legtöbb esetben kínálati piacról beszélünk, így a vevők ritkán hoznak az üzleti kockázatot növelő döntéseket.

Az előlegfizetés már gyakoribb pénzügyi művelet, amikor a vevő a vételár egy részét, jellemzően 10-30%-át fizeti meg az eladó részére. Célja, hogy az eladó

¹⁸ UPICC 2016, 6.1.9. cikk (A fizetés pénzneme)

(1) Ha a pénzbeli kötelezettséget a fizetési hely pénznemétől eltérő pénznemben határozták meg, azt a kötelezett a fizetési hely pénznemében is megfizetheti, kivéve, ha (a) ez a pénznem nem szabadon átváltható; vagy (b) a felek megállapodtak abban, hogy a fizetést abban a pénznemben kell teljesíteni, amelyben a fizetési kötelezettséget meghatározták.

(2) Ha a kötelezett a fizetési kötelezettség devizanemében nem tud teljesíteni, a kötelezett az (1) bekezdés b) pontjában foglaltak ellenére is követelheti a fizetést a fizetési hely pénznemében

(3) Ha fizetés a fizetési hely pénznemében történik, azt a fizetés esedékessége idején érvényes árfolyam szerint kell teljesíteni

(4) Ha azonban a kötelezett a fizetés esedékességekor nem teljesít, a jogosult, választása szerint követelheti a teljesítést az esedékesség idején vagy a tényleges fizetés időpontjában érvényes árfolyam szerint is.

¹⁹ UPICC 2016, 6.1.10. cikk.

meggyőződjön a vevő fizetési készségéről, míg a vevő ugyancsak kockázatot vállal, de cserébe kaphat ellentételezést, akár a vételár csökkentése, akár a hosszabb távú szerződéses kapcsolat kialakításának ígérete tekintetében. Az előleg fizetése különösen nagyberendezések szállítása esetén jellemző.²⁰

3.2.2. Az áru szállításával egyidejű fizetés

A vételárnak az áru szállításával (feladásával) egyidejűleg történő fizetése (COD – *Cash on Delivery*) a leggyakoribb fizetési módozat, mert így a feleket közel azonos kockázat terheli a szerződés teljesítését illetően. A gyakorlatban az egyidejű teljesítés azonban akkor történhetne meg, ha a szerződő felek egyidejűleg lennének jelen és a vevő készpénzben vagy azonnali fizetést megvalósító átutalással egyenlítené ki a vételárat, ez azonban a gyakorlatban elképzelhetetlen. Jellemzően mindkét fél hitelt érdemlően igazolja a saját teljesítését, de azt csak bizonyos idő elteltével fogják megkapni a másik fél által bevont közreműködőtől.

3.2.3. Az áru szállítását követő fizetés

Az utólagos fizetés (halasztott fizetés, nyitva szállítás – *deferred payment*) esetén az eladó vállal nagy kockázatot, hiszen úgy teljesít, azaz kerül ki az áru a birtokából, hogy a vevő még nem fizette meg a vételárat. Ez a manőver bizalmat feltételez az eladó részéről, de legalábbis a felek között huzamosabb időre visszatekintő szerződéses gyakorlat alapozhatja meg ezt a fizetési megoldást. Az eladó szorult gazdasági helyzete, szerződésre való ráutaltsága is eredményezhet nyitva szállítást. Ha a vevő nem fizet, az eladó számára csak a hosszú és költséges jogi út marad a vételár megfizetésének kikényszerítésére.

3.3. A nemzetközi fizetési módok

Ezen alpont tárgyalásával elérkeztünk jelen írás lényegi részéhez, amelyben arra keressük a választ, hogy van-e olyan nemzetközi fizetési mód, amely át tudja hidalni a nemzetközi gazdasági kapcsolatok jogának fent már ismertetett dilemmáját.

A fizetési mód meghatározásában a feleknek konszenzusra kell jutniuk, amelynek során gazdasági érdekeik és piaci lehetőségeik figyelembevételével döntenek. A fizetési módok körében két nagy csoportot különböztethetünk meg. Az egyik a nyitott fizetési módok csoportja, idetartozik a készpénz és az átutalás, míg a másik az okmányos ügyletek nevet viseli, ahol a fizetéshez valamely kereskedelmi okmány is bevonásra kerül, és amelyek biztonságát a bank közreműködése növeli. Idesorolhatjuk az okmányos inkasszót és az akkreditívet.

²⁰ MOLNÁR István János – OSZTOVITS András Mihály – PALÁSTI Gábor Péter: *Nemzetközi magánjog és nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga*. Kiegészítő jegyzet. (szerk: Palásti Gábor) Patrocinium, Budapest, 2013, 171–175.

3.3.1. A készpénz

A készpénz, bár hosszú időn keresztül meghatározó eleme volt a fizetéseknek, mára teljesen elveszítette jelentőségét. A pénzmozgások nyomon követését, valamint a pénzmosást és a terrorizmus finanszírozásának visszaszorítását célzó kormányzati törekvések világszerte a készpénzes fizetés marginalizálódásának irányába mutatnak. Elég itt arra utalni, hogy a készpénzforgalom az Európai Unióba történő belépés vagy onnan kilépés esetén is szigorúan korlátozott, 10 000 euróban maximálva a szabadon birtokolható készpénz összegét²¹, míg az Unión belül, bár nincs egységes szabályozás, hasonló nagyságrend az elfogadott.²² A szabályozás Magyarországon is szigorú, a belső tranzakciók esetében az Art. 114. § (3) bekezdése 1,5 millió forintban maximálja a pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózók között szerződésenként és havonta készpénzben kifizethető ellenérték összegét.²³ Látható tehát, hogy komolyabb tranzakciók esetén nemcsak a nemzetközi, de még a határon belüli ügyletek tekintetében sincs lehetőség a készpénzes fizetési mód alkalmazására.

3.3.2. Az átutalás

Az átutalási megbízás esetén a bankszámla felett rendelkező személy utasítást ad a banknak, hogy a számlát terhelje meg és a megjelölt összeget írja jóvá a kedvezményezett számláján. Az átutalás jóval biztonságosabb fizetési mód, azonban költségekkel is jár. A pénzügyi rendszerek szempontjából kiemelendő, hogy az átutalással történő fizetés nyomon követhető, így szükség esetén az adóhatóság és/vagy a bűnüldöző szervek bizonyítékként tudják felhasználni a banki adatokat. Az átutalás indítása azonban csak és kizárólag a kötelezett döntésén múlik, így a jogosult/eladó, bár a teljesítési képességről meggyőződhet, ha a kötelezett bemutat neki egy hatályos kivonatot, ám a teljesítési készséget nem tudja befolyásolni.

Ezért az átutalás csak akkor tekinthető fizetésnek, ha a jogosult ezt a fizetési módot elfogadja.²⁴

Nagy vívmány, hogy az átutalások már igen rövid időn belül megérkeznek a jogosulthoz. Magyarországon már megvalósult az azonnali átutalás lehetősége, de a

²¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1672 rendelete (2018. október 23.) az Unió területére belépő, illetve az Unió területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről és az 1889/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:02018R1672-20181112>.

²² https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/carry/carrying-cash/index_hu.htm, 2025. április 14.

²³ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 114. §. (3) bekezdése: Pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózó adóköteles tevékenysége keretében más, pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózónak a vele vagy más jogalannal kötött szerződés alapján, az abban meghatározott szolgáltatás vagy termékértékesítés – általános forgalmi adó felszámítása esetén az általános forgalmi adóval növelt – ellenértékéért, szerződésenként egy naptári hónapban legfeljebb másfél millió forint összegben teljesíthet készpénzfizetést.

²⁴ BÁNRÉVY: i. m. 169.

nemzetközi utalások (az eurozónában főként a SEPA,²⁵ világviszonylatban a SWIFT-rendszer²⁶) sem várakoztatja meg a feleket. A legújabb banki szolgáltatásokkal piacra lépő Revolut vagy WISE szolgáltatók esetében akár a nagyobb összegű interkontinentális utalások is lebonyolódnak jellemzően 20-30 perc alatt.

3.3.3. A beszedési megbízás

A beszedési megbízás, más néven inkasszó a jogosultnak a kötelezett bankjához intézett felhívása, hogy követelésével a kötelezett számláját terhelje meg és azt a jogosult számláján írja jóvá.²⁷

Az inkasszó az egyik legelterjedtebb fizetési mód a nemzetközi kereskedelemben. Előnye, hogy kiiktatja a vevő fizetési készségével kapcsolatos kockázatokat, hiszen a vevő maga ad felhatalmazást az eladónak, hogy a számlájáról tetszőleges időpontban beszedje a megfelelő összeget. Kiválóan állapította meg Bánrévy, hogy a beszedés nem más, mint egy fordított átutalás,²⁸ hiszen az átutalás alkalmával a vevő dönti el, hogy mikor ad megbízást a banknak a vételár utalására, a beszedésnél azonban ez a jog az eladót illeti. Jelentős hátránya azonban, hogy a fizetési képességgel kapcsolatos kockázatokat nem tudja kezelni, mert hiába kívánja az eladó beszedni jogos követelését, ha a vevő számlaegyenlege ezt nem teszi lehetővé. Ebben az esetben a beszedés meghiúsul, és az eladó nem, vagy csak jóval körülményesebben jut hozzá a vételárhoz.

A fizetési biztonság növelése szükségessé teszi valamely harmadik fél bevonását az ügyletbe, ez pedig gyakorlatilag az ilyen ügyletekkel üzletszerűen foglalkozó pénzügyi szolgáltatók, a bankok megjelenését jelenti. A beszedési megbízásnak jellemzően négy, de akár öt résztvevője is lehet, amelyek az alábbiak:²⁹

- a megbízó (exportőr, eladó, intézvényező – *principal, exporter, seller, remitter, drawer*),
- a megbízott bank (*remitting bank, exporter's bank*),
- a beszedő bank (*collecting bank importer's bank*),

²⁵ SEPA – Single Euro Payments Area - Egységes Euró Fizetési Övezet, amely a az Európai Gazdasági Térség területén az euróban történő fizetések küldését és fogadását szolgáló, a fizetéseket egységes szabványok és szabályok alkalmazásával lebonyolító, közös európai fizetési eszköztár. Előnye, hogy az összeg teljes egészében – a közvetítői díjak levonása nélkül – jut el a fizető fél számlájáról a kedvezményezett számlájára, mindkét fél kizárólag a saját pénzforgalmi szolgáltatójának díját viseli, továbbá az átutalás időtartama 1 banki munkanap, míg a SEPA Instant azonnali utalásoknál ez az időtartam 10 másodperc. <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/bankszamlak/szolgaltatasok/mi-az-egyseges-euro-fizetesi-ovezet-sepa>, 2025. április 14.

²⁶ SWIFT – Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication – Globális bankközi pénzügyi távközlési társulás.

²⁷ BÁNRÉVY: i. m. 169.

²⁸ BÁNRÉVY: i. m. 169.

²⁹ <https://www.commerzbank.com/research-insights/magazine/foreigntrade/documentary-collection/>, 2025. április 14.

- a bemutató bank (*presenting bank*), ezen kettő sok esetben ugyanaz, és a
- kötelezett (importőr, vevő, intézményezett – *importer, buyer, drawee*)

A beszédés jelentőségét mutatja, hogy a jogegységesítési törekvések sem kerülhették el. A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara már 1956-ban megkezdte az egységes jogi háttér megteremtését, és tette közzé a kereskedelmi okmányok beszédésére vonatkozó egységes szabályzatát (Uniform Rules for Collection – URC), amely több módosítás után 1995-ben nyerte el máig végleges formáját.³⁰

Az inkasszó gyakran alkalmazott fizetési mód, annak ellenére, hogy még mindig nem nyújt kellő védelmet az eladónak a birtokon kívül kerülés kockázata ellen, ami azt jelenti, hogy a vevőnek szinte minden esetben lehetősége van az áru átvételére az ellenérték megfizetése nélkül is.

A beszédési megbízás két alapvető formáját különböztetjük meg. Az egyik a *clean collection* (inkasszó), míg a másik az okmányos inkasszó (*documentary collection*). Az első esetben kereskedelmi okmányok nem szerepelnek az ügyletben, a jogosult csekket, váltót vagy valamely pénzkövetelésre irányuló értékpapírt nyújt be a bankhoz.³¹ A második és jóval gyakoribb formában azonban a beszédési megbízást kereskedelmi okmányok kísérik.

Az utóbbi kategóriába tartozó fizetések körében különbséget tehetünk a fizetés ideje és a fizetés biztonsága szerint.

A fizetési ideje alapján, csakúgy, mint azt az általános osztályozásnál is láttuk, az lehet látra szóló, az okmányok átadásával egyidejű inkasszó vagy lát utánra szóló, amely esetben a vevőnek valamely garanciát kell nyújtania a fizetésre (ez lehet saját váltó, bankgarancia stb.) A látra szóló inkasszó általános rövidítése a D/P (*documents against payment*) míg a lát utánra szóló inkasszó tekintetében D/A (*documents against acceptance*).³²

A fizetés biztonsága tekintetében vissza kell utalnunk az eredeti dilemmára, ami a birtokból való kikerülés és az előzetes fizetés között húzódik. A fizetési módzatok evolúciója végig abba az irányba mutatott, hogy ezt az alapvető nehézséget hogyan tudják áthidalni.

³⁰ A UCC beszédésre vonatkozó egységes szabályai, mint szokványgyűjtemény, a banki szakemberek, és a beszédési folyamatban érintett egyéb gazdasági szereplők számára készült gyakorlati útmutató, ami azért készült, hogy megoldja a nemzetközi kereskedelmi ügyletekkel összefüggő fizetések során nap mint nap felmerülő problémákat. Az 1956-os megjelenést követően 1967-ben felülvizsgálták, majd 1978-ban alapvetően átdolgozták. 1979-ben jelent meg a 322. számú szabályzat, amit felváltott az 1995 júniusában elfogadott, 1996. január 1. napjától hatályos 522. számú szabályzat. Bővebben ld. https://2go.iccwbo.org/urc-522-uniform-rules-for-collections-config-1+book_version-Book/#:~:text=URC%20522%20underlines%20the%20need,addresses%20problems%20banks%20experience%20in, illetve: https://corporatefinanceinstitute.com/resources/commercial-lending/uniform-rules-for-collections-urc/, 2025. április 14.

³¹ https://www.boc.cn/EN/cbservice/cb3/cb33/200807/t20080702_1324084.html, 2025. április 14.

³² Erről részletesebben ld.: <https://www.credlix.com/blogs/understanding-documentary-collection-d-p-and-d-a-payment-terms>, 2025. április 14.

Az egyszerű vagy nyitott inkasszó nem nyújtott hatékony megoldást, tekintve, hogy az eladó az árut a vevő címére és rendelkezésére adja fel, ami semmilyen biztosítékot nem nyújt számára az ellenérték beszedését illetően. A nemzetközi áruforgalomban ugyanis egyedül a hajóraklevél (*Bill of Lading* B/L) minősül (áru feletti rendelkezési jogot megtestesítő) értékpapírnak, míg a vasúti, közúti és légi fuvarozást illetően erről nincsen szó.³³ Tehát a vevő akár a vételár megfizetését megelőzően, minden különösebb feltétel nélkül hozzájuthat az áruhoz.

A vinkulált inkasszó ezt az anomáliát próbálta meg több-kevesebb sikerrel orvosolni, itt ugyanis az eladó az árut egy szállítványozó vagy bank címére és/vagy rendelkezésére adja fel, míg az okmányokat a banknak küldi meg. A vevő csak abban az esetben juthat hozzá az áru kiváltásához szükséges okmányokhoz, amennyiben a fizetési kötelezettségét maradéktalanul teljesítette. Az eladó számára ezzel a megoldással elkerülhető a birtokon kívül kerülés veszélye, hiszen a vevő csak a fizetést követően juthat az áruhoz, azonban még így sem megoldott az áru átvételéhez kötődő vevői kötelezettség kikényszerítése, hiszen a vevő egyszerűen otthagyhhatja az árut a speditőrnél vagy a banknál, komoly költségeket okozva ezzel az eladónak. A vinkulált inkasszó jelentős előrelépés volt a nemzetközi fizetések biztonságosabbá tétele terén, de még nem garantálta az igazán biztos megoldást.

3.3.4. Az okmányos meghitelezés

Az okmányos meghitelezés, más néven akkreditív (*Documentary Credit* D/C vagy *Letter of Credit* L/C), a nemzetközi fizetési formák közül a legnagyobb biztonságot nyújtja az ügyletben részt vevő felek számára. Alapvetése, hogy amennyiben egy fél szerződészerűen teljesít, biztos lehet benne, hogy a másik fél részéről is szerződészerű teljesítést fog kapni.

Az akkreditív alapján a vevő bankja (nyitó bank) a vevő megbízásából és számlája vagy hitelkerete terhére az akkreditív megnyitásával visszavonhatatlan fizetési ígéretet tesz az akkreditív kedvezményezettje, az eladó javára, akinek feladata az, hogy az árut útnak indítsa, és az okmányokat bemutassa a banknak. A bank fizetési ígéretének tartalma az, hogy rendben lévő okmányok benyújtása esetén fizetést teljesít.³⁴

Az eladó tehát előzetesen meggyőződhet a vevő fizetési képességéről, fizetési készsége pedig irreleváns, mert a fizetést a bank nyújtja. Tehát, ha az eladó benyújtja a szükséges okmányokat, amelyek igazolják az áru útnak indítását, valamint azok szerződészerűségét mennyiség, minőség, illetve csomagolás szempontjából, akkor biztos lehet a vételár megfizetésében.

A vevő számára pedig az jelenti a biztonságot, hogy a fizetés csak a szükséges okmányok benyújtását és alapos vizsgálatát követően indulhat el.

Fontos hangsúlyozni, hogy az akkreditív nem kapcsolódik az alapjogviszonyt megtestesítő adásvételhez, attól független, így, ha a vevő nem elégedett a teljesítéssel, közvetlenül az eladónál élhet kifogással.

³³ BÁNRÉVY: i. m. 161–162.

³⁴ <https://www.raiffeisen.hu/vallalkozas/okmanyos-ugylet/akkreditiv>, 2025. április 14.

Az akkreditív szereplői tekintetében párhuzamot tudunk megállapítani az inkasszó esetében tárgyalt alanyokkal.

- a kötelezett (importőr, vevő, kérelmező – *importer, buyer, applicant*)
- a kedvezményezett (exportőr, eladó – *beneficiary, exporter, seller*)
- a nyitó bank (*issuing bank*)
- az igazoló bank (*confirming bank*),
- az értesítő vagy avizáló bank (*advising bank*),
- a fizető bank (*nominating bank*),
- a megtérítő bank (*reimbursing bank*) és az
- átruházó bank (*transferring bank*).³⁵

A fentiek alapján az akkreditívben jellemzően három elkülönülő, mégis egybefüggő jogviszonyt tudunk megkülönböztetni.

- Az első a kötelezett/vevő és a nyitó bank közötti jogviszony, amelyben az előbbi felkéri a bankot az akkreditív megnyitására, a bank pozitív válasza esetén pedig az elkülönített összeget rendelkezésre bocsátja és vállalja megfizetni a bank költségeit.
- A második a kedvezményezett/eladó és a nyitó/fizető bank jogviszonya, amelyben a bank egyoldalú kötelezettséget vállal, hogy amennyiben az eladó benyújtja a szükséges dokumentumokat, kifizeti számára az akkreditívben feltüntetett, a vételár fedezésére szolgáló összeget. A gyakorlatban a nyitó bank jellemzően egy másik, a kedvezményezett országában működő bank, a fizető bank segítségével teljesíti a kifizetést.
- A harmadik jogviszony a bankok egymás közötti jogviszonyát jelenti, amely az ügylet bonyolultságától függően több bank bevonását is szükségessé teheti.

Az akkreditív nemzetközi jelentősége megkívánja az egységes jogi környezet biztosítását, így az ICC már 1933-ban hozzájárult a szabályozás megalkotásához. Az okmányos meghitelezés terén jelentős bizonytalanságot okozott, hogy az egyes országokban eltérő gyakorlat működött, így a nemzetközi kereskedelem gyors növekedése és a világháború utáni gazdasági újjáépítés igénye megkövetelte az egységes kereskedelmi szabályok kialakítását. Ezért 1933-ban az ICC megalkotta az Az okmányos meghitelezésekre vonatkozó egységes szabályok és szokványok (*Uniform Customs and Practice for Documentary Credits – UCP 82*) elnevezésű jogforrást, amelynek célja az egységes, globálisan alkalmazható banki műveletek megteremtése volt. A joganyag, mint az ICC jogforrások esetében ez általános, nem bírt kötelező erővel, ám hamar világszerte elfogadott és alkalmazott nemzetközi jogforrássá vált. A normaszöveget időről időre átdolgozták és megújították,³⁶ a legutolsó a 2007-től hatályos UCP 600,³⁷ amely egyszerűsítette a szerkezetét, bevezette a komolyan vehető hiba (*discrepancy*) fogalmát, részletesebben szabályozta a határidőket és a

³⁵ <https://www.tradefinanceglobal.com/letters-of-credit/parties-involved/>, 2025. április 14.

³⁶ 1951: UCP 151, 1962: 222, 1974: UCP 290, 1983: UCP 400, 1993: UCP 500.

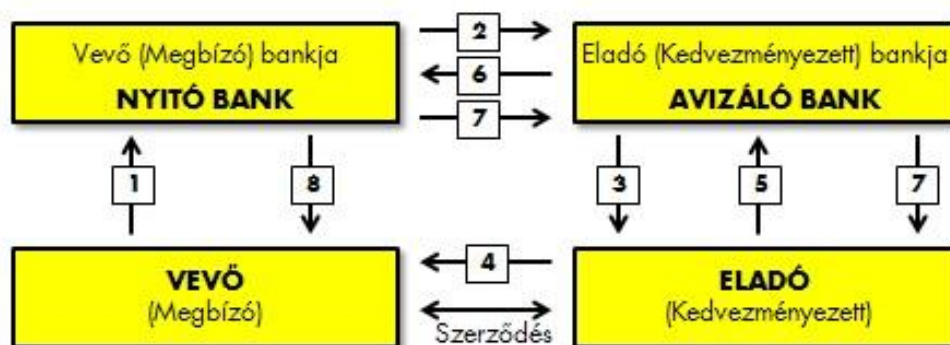
³⁷ <https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/>, 2025. április 14.

dokumentumok ellenőrzésének követelményeit, valamint kapcsolatot teremtett az elektronikus akkreditív-szabályozással (eUCP).³⁸

Az akkreditív menete a következő:

Az akkreditív lebonyolításának folyamata során, a fizetés biztonságának garantálása érdekében, többirányú kommunikáció zajlik.

1. Akkreditív nyitási megbízás, ahol a vevő megkeresi a bankot, és előadja, hogy a vételárat akkreditív formájában kívánja kiegyenlíteni, egyúttal igazolja a fedezet rendelkezésre állását.
2. A nyitó bank, ha mindent rendben talál, kibocsátja az akkreditívet.
3. A nyitó bank, rendszerint az értesítő bankon keresztül értesíti az eladót az akkreditív megnyitásáról.
4. Ha az eladónak nincs kifogása az akkreditív tekintetében, megkezdi az adás-vételi szerződésben meghatározott áruk szállítását.
5. A szállítás megkezdésével párhuzamosan, az eladó az azt igazoló okmányokat benyújtja az avizáló bankhoz.
6. Az avizáló bank továbbítja az okmányokat a nyitó bankhoz.
7. A nyitó bank intézkedik az okmányellenérték kifizetéséről az avizáló bank részére, aki jóváírja azt az eladó számláján.
8. A nyitó bank kiszolgáltatja az okmányokat az vevőnek, aki azok birtokában hozzájuthat az áruhoz.³⁹

1. ábra. Az akkreditív menete

Amint az az ábrán is látható, az alapjogviszony a felek között az adás-vételi szerződés, ennek lebonyolítását szolgálja járulékos szerződésként a fizetést elősegítő okmány meghitelezés.

³⁸ Erről bővebben: *ICC Uniform Customs and Practice for Documentary Credits: 2007 Revision (UCP 600)*, SARNA, Lazar: *Letters of Credit: The Law and Current Practice*, Third Edition, Carswell 2024, Appendix C3.

³⁹ <https://www.raiffeisen.hu/vallalkozas/okmanyos-ugylet/akkreditiv>.

4. Az e-akkreditív

Az elektromos akkreditív a nemzetközi fizetések egy új vívmánya, amely a 2000-es évek közepe óta folyamatosan nyert teret, amelynek kellő alapot biztosított, hogy a már említett SWIFT-rendszer bevezette az MT 700-as sorozat elektronikus verzióit, továbbá az ICC kibocsátotta az elektronikus dokumentumokat is támogató UCP 600-at. Az eUCP (*Electronic Uniform Customs and Practice*) 2002-ben jelent meg először, és 2019-ben frissült (eUCP 2.0), hogy jobban alkalmazkodjon a digitális világ elvárásaihoz. Az eUCP jelentős könnyebbséget jelent a nemzetközi fizetések gyakorlatában, mert lehetővé teszi, hogy akkreditíves ügyletekhez digitális dokumentumokat (pl.: számlák, fuvarlevelek, tanúsítványok) használjanak, hiszen a modern szabályozásnak köszönhetően ezek ugyanolyan jogi kötőerővel bírnak, mint a papíralapú verziók. Kitér olyan részletszabályokra, mint a dokumentumok elektronikus bemutatása (*how to present docs online*), azok elérhetősége és archiválása (meddig érhető el a dokumentum, hol tárolják), az esetleges technikai hibák kezelése (pl. ha a rendszer nem működik határidő előtt), valamint az adatok integritására és hitelességére.⁴⁰ Az eUCP 2.0 már sokkal komolyabb és jobban kezelhető hátteret ad az elektronikus akkreditívek lebonyolítására. A legfontosabb újításai a következők:⁴¹

- Már nem kell csak digitális, vagy csak papíralapú megoldásban gondolkodni, vegyesen is működik a folyamat, pl. számla PDF-ben, fuvarlevél papíron, így lehetővé vált, hogy egy akkreditívben papíralapú és elektronikus dokumentum kombinált módon is bemutatásra kerüljön.
- Az új rendszerben kifejezetten szabályozásra került, hogy egy dokumentum link (URL) formájában is elérhető lehet, nem kell feltétlenül fájl mellékletként csatolni, azonban szükséges a formátum megadása (pl.: PDF, XML, DOCX), hogy a bank biztosan tudja értelmezni a linket.
- Ha a dokumentumok bemutatása akadályba ütközne, azaz a prezentációs rendszerek (Bolero, essDOCS) technikai hiba miatt nem elérhetők, az nem jelenti automatikusan az akkreditíves fizetés megghiúsulását, hanem lehetőség van a bemutatás késleltetésére.
- Az eUCP 2.0 kifejezetten elismeri a digitális aláírások, tanúsítványok, blockchain-alapú dokumentumok elfogadhatóságát, amennyiben azok megfelelnek az akkreditívben lefektetett feltételeknek. A dokumentum elfogadhatóságának meghatározása tehát immáron nem csak fizikai megjelenéshez kötött.
- A hatályos szabályozás rögzíti, hogy mennyi ideig kell elérhetőnek lennie az e-dokumentumoknak. Fontos újítás, hogy az elektronikus dokumentum másolata is elfogadható, ezt azonban előre jelezni kell az akkreditívben.
- Az eUCP 2.0 követi a modern külkereskedelmi gyakorlatot, alkalmazását azonban *expressis verbis* ki kell kötni, továbbá pontosan meg kell határozni,

⁴⁰ Erről bővebben: KANG, Da-Hyeon – HAHN Jae-Phil: A Study on eUCP 2.0. Korean Academy Of International Commerce 35, no. 2, June 30, 2020, 279–296.

⁴¹ MEYNELL, David: *Commentary on eUCP Version 2.0 & eURC Version 1.0*. Article-by-Article Analysis UCP 600 URC 522, ICC 2019.

hogy milyen típusú dokumentumok bemutatása szükséges, illetve, hogy azokat milyen platformon és formátumban kell benyújtani.⁴²

Számításba kell venni, hogy a legfontosabb kereskedelmi okmány, a hajóraklevél is elérhető immáron elektronikus formában, amely szintén segíti az eUCP frekvenciáltabb alkalmazását. Az eB/L a hagyományos, papíralapú fuvarlevél digitális változata, amely gyorsabb, biztonságosabb és hatékonyabb módot kínál a rakományinformációk kezelésére.⁴³ Jogi funkciói ugyanakkor megmaradtak, átvételi elismervényként szolgál, bizonyítja a fuvarszerződés megkötését, illetve megtestesíti az áru feletti rendelkezési jogot.⁴⁴ A nemzetközi gazdasági kapcsolatok két alapvető dokumentumának digitalizálása igen szélesre tárja az elektronikus fejlesztések lehetőségeinek kapuját a gazdasági horizonton.⁴⁵

Meg kell azonban jegyezni, hogy az eUCP alkalmazását is kísérik nehézségek. Idetartozik többek között az elektronikus iratok komplexitása, amely egy kevésbé felkészült közreműködő esetén akár az egész tranzakciót meghiúsíthatja, a már meglévő rendszerekkel való kompatibilitás és interoperabilitás biztosítása, azaz, hogy a rendszerek átjárhatók és összekapcsolhatók legyenek, valamint a globálisan egységes jogi háttér megteremtése. A nehézségek körébe sorolható még, ahogy azt 2024-ben Magyarországon is megtapasztalhattuk, az elektronikus dokumentumok megfelelő hitelesítésének és biztonságának biztosítása, ez azonban főként informatikai kérdés. Nem nehéz belátni, hogy az e-akkreditív fokozatosan ki fogja szorítani a papíralapú elődjét, sokkal gyorsabb és gördülékenyebb, rugalmasabb ügyintézését biztosítva.

Záró gondolatok

A nemzetközi gazdasági kapcsolatokban évszázados, de az utóbbi évtizedek tömegtermelésével és a nemzetközi kereskedelem liberalizálásával egyre aktuálisabbá váló dilemma a szerződések ellenértékének megfizetésével kapcsolatos nehézségek megoldása. Jelen cikkben áttekintettük a fizetések történeti kérdéseit, a nemzetközi pénzügyi rendszer kialakulásának főbb fázisait és magukat a különböző fizetési módokat. A készpénzhasználat visszaszorulásával, illetve a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni harc fokozódásával egyértelművé vált, hogy a készpénznek a nemzetközi fizetések körében nincs helye. Az átutalás csak abban az esetben alkalmazható, ha a felek között már kialakult valamely gyakorlat, és az eladó megbízik a vevő fizetési készségében. A beszédési megbízás már jóval nagyobb garanciákat tartalmaz az eladó számára, azonban teljes biztonságot még a vinkulált inkasszó sem tud nyújtani. A mai napig leghatékonyabb fizetési módozat az okmányos meghitelezés, amely minden fél érdekét figyelembe veszi, és banki részvétellel, valós megoldásokat kínál a felmerült kérdésekre. Ezen banki szolgáltatás igénybevétele a feleknek

⁴² MEYNELL, David: i. m. 13–15.

⁴³ <https://dcsa.org/standards/bill-of-lading>, 2025. április 14.

⁴⁴ VÖRÖS Imre: i. m. II. 222–223.

⁴⁵ Ehhez részletesen: BOSE, Rupnarayan: *Letters of Credit: Theory and Practice*. Notion Press 2020, 194–210.

természetesen pénzbe kerül, ami növeli a szerződés megkötésével és lebonyolításával kapcsolatos tranzakciós költségeket, de a biztonság és az üzletmenet kiszámíthatósága érdekében mindenki szívesen vállalja a többletköltségeket.

Új kihívást jelenthet azonban a nemzetközi fizetések piacán az internetes bankok és a rendkívül rövid idő alatt megvalósuló fizetési megbízások, valamint a valós idejű kapcsolattartás térhódítása, amelyen keresztül a felek virtuálisan mégis nyilatkozhatnak és rendelkezhetnek a szerződéssel kapcsolatban. Kiemelt fontossággal bír továbbá az e-akkreditív alkalmazása, hiszen jelentős könnyebbséget jelent az egyébként is elektronikus formátumban jelen lévő dokumentumok közvetlen felhasználása kapcsán. Mivel a bankok is egyre több internetalapú szolgáltatást kínálnak, továbbá az elektronikus hajóraklevél is egyre jobban utat tör, elkerülhetetlen, hogy idővel búcsút mondjunk a papíralapú akkreditívnek. Ezek a fejlemények mindenképpen üdvözlendők, ám új kihívások elé állíthatják a nemzetközi fizetéseket, felforgatva azok eddig ismert rendjét.

Felhasznált irodalom

- [1] MÁDL Ferenc: *Összehasonlító nemzetközi magánjog – A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga*. Gazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1978.
- [2] VÖRÖS Imre: *A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga I–II–III*. Krim Bt., Budapest, 2004.
- [3] MOLNÁR István János – OSZTOVITS András Mihály – PALÁSTI Gábor Péter: *Nemzetközi magánjog és nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga*. Kiegészítő jegyzet. (szerk: Palásti Gábor) Patrocinium, Budapest, 2013.
- [4] BÁNRÉVY Gábor: *A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga*. Szent István Társulat, Budapest, 2003.
- [5] MÁTYÁS Imre: Szemelvények a lex mercatoria történetéből. *Miskolci Jogi Szemle* 19, 2024, 57–69.
- [6] DE ROOVER, Raymond: *The Rise and Decline of the Medici Bank, 1397–1494*. Harvard University Press, 1963.
- [7] EICHENGREEN, Barry: *Golden Fetters – The Gold Standard and the Great Depression. 1919–1939*. Oxford University Press, 1996.
- [8] STEIL, Benn: *The Battle of Bretton Woods: John Maynard Keynes, Harry Dexter White, and the Making of a New World Order*. Princeton University Press 2013.
- [9] KÁLMÁN Péter – MAKAY Eszter – TÓTH Daniella: Devizapiac. *MNB Oktatási füzetek* 7. szám, 2016. november 5.
- [10] MEYNELL, David: *Commentary on eUCP Version 2.0 & eURC Version 1.0*. Article-by-Article Analysis UCP 600 URC 522, ICC 2019.
- [11] SARNA, Lazar: *Letters of Credit: The Law and Current Practice*, Third Edition, Carswell, 2024

- [12] KANG, Da-Hyeon–HAHN Jae-Phil: A Study on eUCP 2.0. *Korean Academy Of International Commerce* 35, No. 2, June 30, 2020, 279–296.
- [13] BOSE, Rupnarayan: *Letters of Credit: Theory and Practice*. Notion Press, 2020

Internetes hivatkozások

- [1] <https://www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd>, 2025. április 14.
- [2] <https://www.imf.org/en/Home>, 2025. április 14.
- [3] https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/carry/carrying-cash/index_hu.htm, 2025. április 14.
- [4] <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/bankszamlak/szolgáltatások/mi-az-egyseges-euro-fizetesi-ovezet-sepa>, 2025. április 14.
- [5] http://eta.bibl.u-szeged.hu/5070/2/2_EFOP343_NPÜ_Árfolyamrendszerek_olvasólecke.pdf, 2025. április 14.
- [6] <https://www.commerzbank.com/research-insights/magazine/foreigntrade/documentary-collection/>, 2025. április 14.
- [7] https://2go.iccwbo.org/urc-522-uniform-rules-for-collections-config-1+book_version-Book/#:~:text=URC%20522%20underlines%20the%20need,addressses%20problems%20banks%20experience%20in, 2025. április 14.
- [8] <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/commercial-lending/uniform-rules-for-collections-urc/>, 2025. április 14.
- [9] https://www.boc.cn/EN/cbservice/cb3/cb33/200807/t20080702_1324084.html, 2025. április 14.
- [10] <https://www.credlix.com/blogs/understanding-documentary-collection-d-p-and-d-a-payment-terms>, 2025. április 14.
- [11] <https://www.raiffeisen.hu/vallalkozas/okmanyos-ugylet/akkreditiv>, 2025. április 14.
- [12] <https://www.tradefinanceglobal.com/letters-of-credit/parties-involved/>, 2025. április 14.
- [13] <https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/>, 2025. április 14.
- [14] <https://dcsa.org/standards/bill-of-lading>, 2025. április 14.
- [15] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:02018R1672-20181112>, 2025. április 14.